

עורכים: ד"ר הראל חורב, הדס סופר שבתאי ויעל מלכיאל כרך 3, גיליון 5, מאי 2015

אל-חראכ 29: ביקורת ומחאה נגד הנהגת חמאס בראי הרשתות החברתיות

ד"ר מיכאל ברק

הסכם הפיוס, אשר נחתם בין פתח לחמאס באפריל 2014 לאחר שנים של מתיחות ביניהן, עורר ציפיות גדולות בקרב האוכלוסייה הפלסטינית לתמורה ושינוי מהותיים במציאות חייהם, בייחוד ברצועת עזה. אולם, כגודל הציפייה כגודל האכזבה. המשך החשדנות המסורתית בין שתי ההנהגות, אשר גבר בעקבות החטיפה והרציחה של שלושת הנערים הישראלים בשנה שעברה, גל המעצרים של פעילים פוליטיים והתבצרותן כל אחת בעמדתה לא הועילו להתקדמות אמיתית להשגת פיוס. ביטוי מוחשי למורת הרוח מ"תקיעות" המצב ומאוזלת היד של הנהגת חמאס ופתח ליישר את ההדורים ביניהן ניתן ברשתות החברתיות לקראת סוף אפריל 2015.

קבוצת צעירים ברצועת עזה, שאיננה מזוהה עם אף אחד משני המחנות ומכנה עצמה בשם **אל-חראכ 29**, החליטה לקדם באמצעות הרשתות החברתיות את הסוגיה לראש סדר היום ולהבהיר לפתח וחמאס שעליהן להגיע לפיוס אמיתי כדי שתוכלנה להתמסר

במלוא המרץ לשיפור חיי התושבים ברצועה ולבנייתה מחדש. חברי התנועה קראו לתושבי עזה לצאת ב-29 באפריל 2015 אל שכונת אל-שג'אעיה שבמזרח העיר עזה ולהפגין (בתמונה) למען סיום הפילוג, טיפול באבטלה הגואה, כיבוד הזכויות וחירויות האזרח ולמען קידום בחירות לנשיאות, למועצה המחוקקת (הקונגרס הפלסטיני), ולרשויות המקומיות.¹ לשם כך פתחו האשטאגים ודפים בפייסבוק בהם הציגו סיסמאות שנועדו לעורר היענות ליוזמתם. אחד ממארגני המחאה ציף: "אם אתה נגד מס הסולידאריות? (מס פרוגרסיבי שהטילה חמאס על סחורות מיובאות לרצועה) אם אתה נגד הפילוג ו[בעיית] המעברים? אם אתה רוצה חשמל? משכורת? את זכויותיך? אז רד מחר והשמע קולך!". צעיר אחר ציין כי **"אל-חראכ 29"** איננה מזוהה עם אף אחד ואיננה פועלת נגד אף אחד אלא מדברת בשם העם ומבקשת לשנות את המציאות לטובה יותר מהמציאות הקיימת.²

השיח שנוצר סביב יוזמת **אל-חראכ 29** כלל כמה מאות משתתפים, בעיקר מרצועת עזה, אך גם כמה מהגדה המערבית. רוב המשתתפים הגיבו ליוזמה בחיוב. אחד הגולשים ציין, לדוגמה, כי עזה נמצאת בבעיה קשה המצריכה טיפול שורש שיוכל להתמודד עם הפשיעה ברצועה שגדלה לאחרונה בשל המצב הכלכלי והפוליטי (שהתבטא בהתנגשויות אלימות בין זרמים שונים) הרע בעיר ודרש התערבות מידית: "היכן חמאס ופתח, היכן עבאס והנייה? אני קורא למי שנותר אצלו כבוד, העם הפלסטיני מת". צעיר עזתי אחר ציין כי כלל הפלגים חייבים להתנצל בפני העם הפלסטיני, ובייחוד בפני תושבי עזה, וזאת בשל שהם עסוקים בענייניהם הפנימיים יותר משהם מוטרדים ברווחת התושבים: "בגלל הפלגים חזרנו שנים אחורה, הבעיה [העיקרית] שלנו הפכה להיות הבעיה של [היעדר] הפיוס".³ כמה מתומכי חמאס ניסו

להתערב בשיח וטענו כי מי שמושך בחוטי המחאה הינם אנשי פתח, החותרים ללא הרף תחת אנשי חמאס: "מטרת אל-חראב היא לנגח את חמאס, זוהי מטרתה היחידה".⁴

במסגרת התיאום המקוון של עצרת המחאה הביעו צעירים עזתיים חשש כי מנגנוני ביטחון הפנים של חמאס ינסו להכשיל את העצרת ועשויים לבצע מעצרים. יתכן כי חששות אלו השפיעו על מספר המפגינים שמנה בסופו של דבר רק כמה עשרות בלבד. החשש, מכל מקום, אכן התגשם כשאנשי חמאס לבושים בבגדים אזרחיים עצרו ביום ההפגנה כמה משתתפים והחרימו את מצלמות הצלמים. רבים מהמפגינים דיווחו ברשתות החברתיות שאנשי חמאס דיכאו בברוטאליות את ההפגנה והרביצו לנשים ולעיתונאים שרק "ניסו להשמיע את קולנו". אחד הצעירים ציין כי תגובתה של חמאס להפגנות מחאה נגד שלטונה הייתה צפויה: "מי שמצפה מחמאס שינהג באופן אנושי כלפי העם הינו חמור. ההיסטוריה ברורה אבל האנשים מתביישים לקרוא אותה".⁵ צעיר עזתי אחר ציין כי "דיכוי אל-חראב הינה הוכחה שחמאס רואה בנו עם המובל באמצעות מקל וחרב, ושגורלו של כל קול עשוק להיות מדוכא ומושתק".⁶ צעיר עזתי אחר ציין: "שבירת אל-חראב מוכיחה ש'קבוצת עזה' [חמאס] איננה מסוגלת להכיל את העם הפלסטיני ולפתור את בעיותיו".⁷ רבים מהגולשים לעיל מתחו ביקורת קשה על הנהגת חמאס ודרשו שחקירה תפתח בנושא.

בתגובה להתפתחות זו הודיע משרד ביטחון הפנים של חמאס בחשבון הטוויטר שלו כי השתדל לספק תנאים אופטימאליים לקיום ההפגנה. אולם מכיוון שהחלה ללבוש אופי אלים ולסכן את הסדר הציבורי נאלצה המשטרה להתערב. הסבר זה התקבל בביטול ובזו בשיח הרשתי: רבים העזו לקרוא בגלוי כי הגיעה העת להחליף את שלטון חמאס ברצועה ותיארו אותו כשלטון צבאי דיקטטורי השולט ביד רמה בתושביו. אחד הצעירים ציין בצער "כיצד לפני כמה חודשים הגנו על חמאס וראינו בה את ההתנגדות ואת שחרור פלסטין.. ואילו היום אנו רואים בה תנועה עיוורת שאיננו יכולים לשמוע את שמה".⁸ צעיר אחר העז לומר בגלוי כי "אנו רוצים מהפכה ורוצים להפיל את חמאס. זוהי האמת". צעיר נוסף הודה לכל עזתי המבקש "להפיל את הצ'לם המושחת ממגדל השן שלו".⁹

המשך השיח התאפיין בלמידת לקחים מקוונת מהמחאה הכושלת, הן בשל פיזור בטרם עת ובשל השתתפותם של כמה עשרות בלבד – תופעה חדשה ומעניינת בפני עצמה של העידן הרשתי. לדברי כמה גולשים, בחירת שכונת אל-שג'אעיה כמקום לקיום ההפגנה הייתה הגורם לכישלון העצרת, כיוון שמי שרוצה להגיע לשכונה מדרומה איננו יכול בשל סיבות שונות ומוטב היה למקמה בלב עזה מול המועצה המחוקקת לשם יכלו להגיע אלפי אנשים.¹⁰ מנהיגי אל-חראב ציינו מצדם ברשתות¹¹ שהם ממשיכים לשקוד על ארגון מחאות נוספות להשמעת קולם ואף פתחו לשם כך האשטאג תחת הכותר "כדור השלג".¹²

בחינת השיח הרשתי במסגרת מחאה זו מלמדת על מורת רוח גוברת מצד צעירים רבים ברצועת עזה כלפי הנהגת חמאס בשל מה שהם רואים כהעדר נכונות אמיתית מצדה לפעול לשינוי מהותי ברצועה. לראייתם של צעירים שאינם נמנים על תומכיה, הנהגת חמאס מסתמנת כגוף אינטרסנטי הדואג לשימור שלטונה ולשלוט מקורבניה בלבד. יתר על כן, היחס הברוטאלי שגילו מנגנוני הביטחון שלה כלפי משתתפי המחאה ב-29 באפריל רק חיזקו לראייתם את הרושם כי מדובר בארגון דיקטטורי שאיננו בוחל להשתמש באלימות כדי להשתיק קולות מבקרים גם אם הם נועדו להסב תשומת לב למצוקה בקרב העם הפלסטיני, לקדם פיוס בתוכו, ולאזן דווקא להביא לשינוי במבנה הפוליטי הקיים.

נוק-אאוט בגליפולי: הלאומיות הטורקית נגד השואה הארמנית

חי איתן כהן ינרוג'ק

כראוי לזמן ולמקום, עיקר השיח ברשתות החברתיות הטורקיות בחודש שעבר התמקד באירועים שהתרחשו על אדמת האימפריה העוסמנית לפני מאה שנה לעת הזאת. הנושא המרכזי המשמש מוקד למחלוקת סוערת ומתמשכת בהקשר זה הוא 'השואה הארמנית'. זו מוכרת על ידי הארמנים ועל ידי מדינות שונות, כגון צרפת ורוסיה, כרצח-עם, אך מוכחשת באופן עקבי ונחרץ על ידי ממשלות טורקיה לדורותיהן, שמכנות את ההתרחשויות ההיסטוריות "תקריות 1915". שלא במפתיע משך הנושא את תשומת לבם של הגולשים הטורקיים, אך את עיקר עניינם כבש יום השנה המאה לניצחון הצבא העוסמני על בעלות הברית במערכה על גליפולי במלחמת העולם הראשונה, ולא במקרה.

רבים סברו כי הבעת התנחומים המפתיעה שפרסמה טורקיה ב-23 באפריל 2014 ביחס לארמנים שקיפחו את חייהם במלחמת עולם הראשונה, וזאת לאחר התכחות מוחלטת מצדה לעובדה זו במשך למעלה מ-90 שנה (מסורתית טענה טורקיה כי הארמנים רק גורשו), תסלול את הדרך לקבלת העמדה הארמנית על ידי הטורקים. אולם על אף התרככות זו שחלה בשנה שעברה, לא נרשם מאז שינוי משמעותי בעמדת אנקרה. למרות האופטימיות ששררה אשתקד בחוגים שאוהדים את התביעה להכרה באסון הארמני, ניתן היה להעריך כבר אז כי למחווה הטורקית לא יהיה המשך וכי כל מטרתה הייתה לצמצם את נזקי הצונמי הדיפלומטי שהיה צפוי במלאת מאה שנים לשואה הארמנית.

על רקע זה בחרה אנקרה לאמץ גישה המפירה בהרג של ארמנים אך בד בבד מטילה את האחריות על כנופיות ארמניות, שלטענת הטורקים הזמינו עימות בין העוסמנים לארמנים בכך שכרתו ברית עם רוסיה נגד האימפריה העוסמנית. במילים אחרות, טורקיה מנסה לשווק את אסון הארמנים כטרגדיה של שני העמים ולא כג'נוסייד של עם אחד על ידי עם אחר.

למלחמת הגרסאות ניתן ביטוי נרחב ברשתות הטורקיות ב-24 באפריל 2015 – יום הזיכרון לשואה הארמנית. גולשים רבים קראו לממשלת טורקיה להכיר ברצח-העם והפיצו סיסמאות כגון "טורקיה - הכירי בשואה הארמנית" ו"אני מתנצל בפני הארמנים". רבים שיתפו תמונות שתיעדו את ההרג והגירוש של הארמנים.¹³ לצד טורקים מן השורה הצטרפו לשיח גם גולשים ממוצא כורדי שהביעו התנצלות בפני הארמנים, וזאת לנוכח העדויות הרבות המייחסות לכורדים שיתוף פעולה עם הממשלה העוסמנית באירועי 1915. לשיח הרשתי הכורדי האוהד הזה הצטרפה גם הודעתו של מנהיג המפלגה הכורדית HDP, סלאהאטטין דמירטאש, שהצהיר כי מפלגתו מכירה בשואה הארמנית.¹⁴

ככול שהשיח ברשתות על האסון הארמני התפשט באמצעות "האשטאגים" בין-לאומיים,¹⁵ כן גדלה מעורבותם של גולשים טורקים בו. גולשים שהזדהו עם האסון הארמני שינו את תמונות הפרופיל שלהם לפרח "זכריני" (בתמונה) שהפך להיות סמלו של האסון הארמני.¹⁶ לעומתם התייצבו גולשים המזוהים עם המפלגה הלאומנית MHP, ולצדם, אף כי בטון מתון יותר, גם פעילי מפלגת השלטון AKP. המכנה המשותף שהציגה חזית זו (שבימים כתיקונם ניצבים אנשים משני צדי המתרס) היה הכחשת הגרסה הארמנית לאירועים והעלאת ספקות על עצם התרחשותה של שואה. "איפה הטמנו את כל הארמנים הללו?" צייצו חלקם בטוויטר.¹⁷ אלה שלא הסתפקו בשאלות הצהירו כי "השואה הארמנית היא שקר אימפריאליסטי" של המעצמות המובילות שאחראיות בעצמן למקרים שונים של רצח-עם בהיסטוריה ולכן מנועות מלהטיף לטורקיה מוסר.¹⁸ גולשים קיצוניים יותר אף הפיצו את תמונותיו של אוגון סאמאסט, רוצחו של העיתונאי הארמני הבכיר חראנט דינק, שכל חטאו היה שביטא את העמדה הארמנית בעיתון הקהילה הארמנית "אגוס", היוצא בטורקיה. לתמונות נלווה איום: "אם רצונכם בשואה, כולנו נהפוך לסאמאסט, אל תדאגו". אותם גולשים לא היססו לתייג את המתנצלים הטורקים בפני הארמנים כבוגדים.¹⁹

כצפוי, השיח החריף על השואה הארמנית היה לצנינים בעיני ממשלת טורקיה שחזתה כאמור את ההד הפוליטי בעולם סביב יום השנה המאה לאירועים. לפיכך קיבלה החלטה לבצע "ספין" תקשורתי ולהסיט את תשומת הלב העולמית לניצחון העוסמני בגליפולי.

לצד הטקסים הלאומיים לכבוד החללים הטורקים שהתקיימו כסדרם ב-18 במרץ, אימצה ממשלת טורקיה לראשונה בתולדותיה את התאריך של יום האנז"ק (ANZAC), ה-25 באפריל, שבו מעלות אוסטרליה וניו-זילנד את זכר חלליהן במערכה על גליפולי, כיום הממלכתי העיקרי לציון מאה שנים לקרב האגדי. השימוש המניפולטיבי ביום האנז"ק בלט מאוד לעין בכך שהטקסים נקבעו ל-24 באפריל, במטרה לטרפד את ציון השואה הארמנית הקל בתאריך זה ולפלג את העולם בין שני הטקסים, הטורקי בגליפולי והארמני בירוואן

שבארמניה. כדי להצדיק את הסטייה (ביום אחד) מיום האנז'ק ולבלום ביקורת, הוארכו הטקסים בגליפולי עד חצות היום וגלשו למחרתו כך שניתן יהיה לטעון שהתקיימו גם ב-25 באפריל. השיח על האסון הארמני מצא את עצמו אפוא בתחרות מול המפגן הלאומי שיזמה הממשלה. טורקים רבים לא נותרו אדישים לאזכור הניצחון בגליפולי שנתפס כאבן פינה של הלאומיות הטורקית, ושיתפו תמונות היסטוריות של החיילים העוסמנים ושל דגלי המדינה (בתמונה).²⁰ אלה מהגולשים שהצליחו להשתתף בטקסי הזיכרון שנערכו בגליפולי ובקברו של מייסד הרפובליקה אתאטורק באנקרה שיתפו גם הם תמונות מן הטקסים.

מאבק הציוצים על האסון הארמני מזה ועל ניצחון גליפולי מזה, משקף את האמביוולנטיות הרווחת בשיח הטורקי כלפי אירועי 1915, הכוללת ביקורת על הנראטיב ההיסטורי הממסדי של האסון הארמני לצד אימוץ של הנראטיב הממסדי על קרב גליפולי. הלך הרוח הלאומי של גליפולי הצליח לטרפד במידה רבה את ההשפעה החתרנית של השואה הארמנית. במילים אחרות, יום האנז'ק שימש מגן ללאומיות הטורקית והעניק לטקסים ממד בין-לאומי שסיפק לגיטימיות והפיג מעט את רושם הבידוד הדיפלומטי שטורקיה שרויה בו בשאלת רצח-העם הארמני. הבלטת נוכחותם בטקסים של הנסיך צ'רלס ושל ראשי ממשלות אוסטרליה וניו-זילנד באמצעי התקשורת מלמדת אף היא על הכוונה שעמדה מאחורי העיתוי של טקסי הניצחון. אין ספק שהמהלך הממשלתי תוכנן כספין תקשורתי על ההכרה שהעניקו נשיאי רוסיה וצרפת לשואה הארמנית בעצם השתתפותם בטקס שנערך בירואן. בהחלטה מבריקה זו הפגינה הממשלה כוח ואותתה לכל העולם, בראש ובראשונה לארמניה, שהיא איננה מבודדת.

הרשתות החברתיות בשירות המאבק לזכויות בעלי החיים באיראן

ד"ר רוז צימט

פרסום סרטון המתעד המתת כלבים משוטטים בעיר שיראז שבדרום-איראן מעורר בשבועות האחרונים סערה ציבורית והביא להתגייסות חסרת תקדים של פעילים למען זכויות בעלי החיים ברפובליקה האסלאמית. בסרטון נראים כלבים כשהם מומתים באמצעות הזרקת רעל בשעה שגוויותיהם של כלבים רבים אחרים מונחות בצד הדרך.²¹ לטענת פעילי זכויות בעלי החיים, הכלבים הומתו באמצעות חומצה על-ידי קבלנים של הפארק התעשייתי בשיראז שקיבלו תמורה כספית בעבור כל כלב שהומת. בעקבות תלונות רבות של אזרחים הודיע בכיר בעיריית שיראז כי העירייה החלה בחקירת האירוע.²²

האירוע בשיראז זכה לתגובות נזעמות מצד אלפי גולשים ברשתות שהביעו זעזוע מהסרטון הקשה, דרשו

להעניש את האחראים להמתת הכלבים ואף ייחלו למותם בטענה כי מדובר במעשה לא-אנושי ולא-אסלאמי. הגולשים יצרו האשטאג בשם "הרג כלבים" (סג-כשי) ששימש, בין היתר, להעלאת דיווחים על פעולות מחאה שאורגנו בעקבות האירוע. פעילי בעלי-חיים גם השיקו דף פייסבוק בשם: "אנו דורשים להעניש את האחראים להרג הכלבים בשיראז", שצבר כמה אלפי לייקים.²³ המחאה שהחלה ברשתות זלגה עד מהרה גם לרחובות וחברי ארגונים למען בעלי-החיים קיימו מספר הפגנות בערים מרכזיות ברחבי איראן במחאה על הרג הכלבים. כמה מאות פעילים שהתאספו בשיראז דרשו לאתר את האחראים להרג הכלבים ולהעמידם לדין. הם הדגישו כי המתת כלבים משוטטים צריכה להתבצע בפיקוח וטרינרי ובדרכים שאינן מסבות כאב וקראו להקמת מקלט לכלבים משוטטים.²⁴

לאור התגובות הציבוריות החריפות נדרשו גם הרשויות באיראן לפרשה. מנכ"ל משרד איכות הסביבה במחוז פארס הודיע כי הסרטון הועבר לידי הרשות השופטת וכי הוגשה תלונה רשמית בעניין.²⁵ למחאה הצטרפה גם סגנית הנשיא וראשת הארגון לאיכות הסביבה, מעסומה אבתכאר, שאף נטלה חלק בהפגנה שנערכה בטהראן. היא הודתה למפגינים והצהירה כי התעללות בבעלי-חיים אינה מקובלת בשום תנאי. היא ציינה כי החקיקה באיראן הנוגעת להתעללות בחיות מחמד אינה מספקת והבטיחה לטפל בנושא באופן אישי.²⁶ השיח סביב ההתעללות בכלבים המשוטטים התרחב גם לאתרי החדשות, שגינו את אופן המתת הכלבים והדגישו את עמדת האסלאם השוללת התעללות בבעלי-חיים ומחייבת את בני-האדם להתייחס באופן ראוי לכל יצירי הבריאה. במאמר שפרסם האתר "פרדא" הובאו תימוכין מההלכה האסלאמית לכך שגם לבעלי-חיים יש רגשות וכי האדם חייב להבטיח את צרכיהם וזכויותיהם ולמנוע מהם סבל והתאכזרות מיותרים.²⁷ לצד גינוי האירוע בשיראז הביעו כמה אמצעי תקשורת הסתייגות מתגובות חלק מפעילי בעלי החיים, שתוארו על-ידם כמופרזות. כך, למשל, התייחס האתר "תאבנאכ" בביטול לסיסמאות שקראו המפגינים, כגון: "גם אני כלב" ו"אל תהרגו אותי", בטענה שאין להשוות בין כלבים לבני-אדם. האתר גם מתח ביקורת על נציגי הרשויות, שהצטרפו למחאה במקום לגבש דרכים שימנעו הישנותם של מקרים דומים בעתיד, ותהה מדוע לא התעוררה מחאה דומה בעקבות אירועים חמורים של פגיעה באיכות הסביבה, כגון: זיהום האוויר בח'וויסתאן או פגיעה ביערות ובביצות.²⁸

הסערה שפרצה בעקבות הריגת הכלבים בשיראז משקפת את השינוי שחל בשנים האחרונות ביחסה של החברה האיראנית כלפי בעלי-חיים. שינוי זה ניכר הן בגישה ביחס לגידול חיות-מחמד והן במודעות הגוברת לזכויות בעלי-חיים. החזקת כלבים, המוגדרים בהלכה השיעית כטמאים (נגיס), נתפסה במשך שנים כביטוי להשפעה מערבית מזיקה והפכה מאז המהפכה האסלאמית בעייתית בעיני השלטונות. בשנת 2010 הוציא איש הדת השמרני הבכיר, איתוללה נאצר מכארס-שיראז, פסק הלכה האוסר על גידול כלבים כחיות-מחמד. בתשובה לשאלתה הלכתית, שהופנתה אליו על רקע התרחבות תופעת גידול כלבים בערים הגדולות, פסק איש הדת הבכיר כי כלבים נחשבים טמאים בעיני האסלאם וגידולם מהווה חיקוי עיוור של אנשי המערב "האוהבים את כלביהם יותר מאשר את נשותיהם וילדיהם".²⁹ לנוכח העליה במספר בעלי הכלבים אף הגבירו כוחות ביטחון הפנים את האכיפה נגד כלבים ובעליהם ברחובות ובשנת 2014 יזמו כמה חברי מגילס שמרנים הצעת חוק הקובעת עונשי מאסר, קנס כספי ו-74 מלקות למי שיסתובב עם כלבו במרחב הציבורי.³⁰

בד בבד התגברה גם המודעות הציבורית לזכויות בעלי-חיים ופעילים יזמו מספר מאבקים בעניין זה תוך ניצול הרשתות החברתיות. בשנת 2009 התגייסו כמה בלוגרים איראנים למאבק נגד תופעת ההתעללות בבעלי-חיים. המאבק החל ביוזמת הבלוגרית מינו סאברי, שתבעה מיו"ר רשות השידור דאז, עזתוללה זרמאעי, להפסיק לשדר תוכניות טלוויזיה הכוללות התאכזרות בבעלי-חיים, ולהפיק במקומן תוכניות המחנכות לגילוי חמלה כלפי בעלי החיים והטבע.³¹ בלוגר אחר מחה על הריגת כלבי רחוב בטהראן וסיפר על חוויה אישית שעבר, כאשר כלבה וששת גוריה שטופלו על-ידו הומתו ברירות אקדח על-ידי הרשויות. הבלוגר תהה האם לא ניתן למצוא פיתרון יעיל יותר לבעיית הכלבים המשוטטים, כגון: הקמת בתי מחסה עבורם, שאף יוכלו לספק אלפי מקומות עבודה חדשים, או פיקוח על התרבות בעלי-חיים, במקום שפיכת דם.³²

בשנה האחרונה משמשת רשת הפייסבוק אמצעי הסברתי מרכזי בידי פעילי בעלי החיים. במרץ 2015 הופץ ברשת סרטון המתעד התעללות בכלב עד למותו באמצעות קשירתו לרכב נוסע. פעילי בעלי-חיים איתרו את בעל הרכב באמצעות הסרטון, שעורר תגובות זועמות מצד גולשים, והגישו נגדו תלונה לרשויות.³³ פעילים למען זכויות בעלי-חיים גם השיקו דפי פייסבוק המוקדשים למאבק נגד התעללות בבעלי-חיים, ובכלל זה הריגת כלבים משוטטים, אחזקת בעלי-חיים בתנאים קשים וציד חיות-בר.³⁴ המאבק למען זכויות בעלי-חיים מצטרף למאבקים אזרחיים נוספים המתנהלים ברשתות החברתיות, כגון: המאבק בסוגיות איכות סביבה, בהן עסקנו בעבר.³⁵ התרחבות השימוש ברשתות לקידום מטרות אזרחיות מגוונות משקפת תודעה אזרחית גוברת ונכונות מצד אזרחים איראנים להתגייס למאבקים בנושאים אלה החורגים מהמרחב הווירטואלי אל הרחובות.

¹ לנוסח מלא של העצומה המקוונת ראו:

² https://docs.google.com/forms/d/1tV_bfHWF2qENmsElQayN49k4WAWTtuv7SVGU2uHCEmU/viewform

³ #נאזלין_29

⁴ <https://www.facebook.com/QudsN/posts/908248039252098>

⁵ #يوم_الشعب

⁶ <https://twitter.com/KareemQaddura/status/593352495755239424>

⁷ https://twitter.com/Hussein_Gaza/status/593353008441856000

⁸ <https://twitter.com/KareemQaddura/status/593352495755239424> ,

⁹ <https://www.facebook.com/29palestineday/posts/1584970968428577>

¹⁰ 29.4.15 <https://twitter.com/AlaadinAsqoul1/status/593441655526596608>

¹¹ <https://twitter.com/MohAboTbk/status/593217863374209024>

¹² <https://www.facebook.com/29palestineday/posts/1584970968428577>

¹³ <https://www.facebook.com/QudsN/posts/908248039252098> ,

¹⁴ https://www.facebook.com/hashtag/%D8%A7%D9%84%D8%AD%D8%B1%D8%A7%D9%83_%D9%85%D8%B3%D8%AA%D9%85%D8%B1

¹⁵ #كرة_التج

¹⁶ #ErmeniSoykiriminiTaniTurkiye #ErmenilerdenözürDiliyorum #sayfo1915

¹⁷ “Demirtaş Ermeni Soykırımı var dedi”, En Son Haber January 19, 2015,

¹⁸ <http://www.ensonhaber.com/demirtas-ermeni-soykirimi-var-dedi-2015-01-19.html> [Accessed: May 13, 2015]

¹⁹ #ArmenianGenocide #ErmeniSoykırımı

²⁰ #unutmabeniciçeği

²¹ #OkadarErmeniYiNereyeGömdük

²² #ErmeniSoykırımıEmperyalistBirYalandır

²³ ermeni soykırımı samast

²⁴ #Gallipoli2015 #Canakkale2015 #Anzac100 #şehitler #Gallipoli100 #Canakkale100YıllıkDestan

²⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=vg7OIzqF6As> .

²⁶ <http://goo.gl/bwLMn3> .

²⁷ <http://goo.gl/H6YRiy> .

²⁸ <http://goo.gl/ys1p0q> .

²⁹ <http://goo.gl/vL0H8j> .

³⁰ <http://goo.gl/pCiXuu> .

³¹ <http://goo.gl/rdd0Nf> .

³² <http://goo.gl/fLxShf> .

³³ <http://goo.gl/2ue63L> .

³⁴ <http://goo.gl/h8IIYA> .

³⁵ <http://goo.gl/CaKlg8> .

³⁶ <http://goo.gl/wgkKWC> .

³⁷ <http://goo.gl/oJbl3w> .

³⁸ <http://goo.gl/UZ7cg7> , <http://goo.gl/isL4Vd> , <http://goo.gl/YpyHxE> .

³⁹ <http://goo.gl/sJr0zl> .